

Pleidejar, V. *plet* PLEITA, pres del cast. PLEITA [princ. S. XVII], d'origen mossàrab (DCEC/DECH) *Pleixell, pleixellar*, V. *peixera Plena, plenamar, plenament, plenar*, V. *ple* *Plenar* 'acaronar' hapax de la *Questa* de Reixac: mala grafia per (a) *planar* 'amanyagar, allisar' *Plenar, plener, pleniluni, plenipotenciari, plenitud*, V. *ple*

PLEONASME, pres del ll. *pleonasmus*, i aquest, del gr. *πλεονασμός* 'superabundància', 'exageració', 'pleonasma', derivat de *πλέων* (*πλείων*), 'més nombros', comparatiu irregular de *πολλοί* 'molts'; res no té a veure amb la família del ll. *plenus* 'ple'. □ 1.ª doc.: c. 1390, *pleonasmus*, com a nom d'un vici poètic excusable, Aversó, *Torcimany* I, 239.

DERIV.: *Pleonàstic*. Del mateix origen els cpts. en *pleo-*: *pleocromàtic; pleomorfitisme; pleocroisme. Pliocèn*, cpt. de *πλεῖον* 'més' i *καινός* 'nou'; *pliocènic*.

PLEPA: per a l'origen veg. l'article del DCEC/DECH. □ 1.ª doc.: 1905, Bulbena.

Pler, a *pleret*, V. *plauere Pleroma, plerosi, pleròtic*, derivats savis del gr. *πληρός* 'ple' *Plesiosaure*, V. *sauri*

PLET, del b. ll. *PLACĪTUM* pròpiament 'decret del sobirà', d'on 'conveni', 'discussió, paraules' i 'procés legal', derivat de *PLACĒRE* 'agradar', 'semblar-li bé (al príncep)'. □ 1.ª doc.: 1084 i altres docs. Ss. XI i XII.

En forma encara mig llatina el plural «ipsos *pleidos*» en un doc. de 1088, i ja ben catalana en un de 1149 «los *pleids* totos els *pledēg*» ('pledegi tots els plets'), citats per MzPi. (*Orig.*, § 17.1, n., p. 95), tots dos de Poblet i inèdits. En un de 1084, de la zona Cadf-Urgellet, llegeixo *pled* (còpia facilitada pel doctor Antoni Llorens, de l'arxiu de Solsona, context a l'*Onom. Cat.*, s. v. *La Vansa*). En un del S. XII referent a l'Alt Cardener: «Zo son clams de tots los hòmens de S. Pere d'Escalles, que fan --- d'En B. dez Vilar ---: pres l'ome e l'aver e la roba e teng-o pres --- feç *pleid* zel ome, e feç-lo jurar --- que no se'n clamarie ---; meins de tot azò, a *pledējants* los hòmens de La Coriç, per sotreita d'aver --- à agud de cada u, qui 20 sols., qui 30, qui 10 ---», PPujol (*DocVgUrg.*, 4.29).

Si en els docs. arcaics conviuen les formes amb *e* (sobretot en el verb) amb les que conserven el diftong (de les quals hi ha també casos en Desclot, Lull i Jaume I), en la llengua comuna aviat predominen aquelles: «Venc un home --- carregat fo de oques e de gallines, que portava a son coll; Blanquerna li demanà --- mas quell home no respòs a ses paraules --- tant era apensat en lo *plet* que menava, e --- dix a Blanquerna --- — Jo vaig --- a una vila on mèn *plet* contra mon frare, a qui deman una vinya que mon pare m'à lexada en son testament: e port aquest present que veets al jutge e als advocats de la una part e de l'altra --- vos prec que, si vós sabets de *plet*, que-m n'ajudàsets e que-m n'aconsellats», Lull (*Blanq.*, NCL. 60

i, 228.25).

«Cascun advocat --- jurarà que en les causes que veurà desesperades --- en qualsevol part del *plet*, segons mèrit del procés --- patrocini no prestarà» en un ban barceloní dels anys 1401-09 (Arxiu Municipal, 25). «--- Condemnat per sentència del jutge ---; posar la cosa a *plet*: contestari litem», OPou (*TbPu.*, 116). Així mateix en BMetge, en la *Cròn.* del Cerimoniós, i fins en obres valencianes, com el *Procés de les Olives* o en JoEsteve: «*plets* o questions: litigia, turbae, contentiones» (*LiEleg.*, 0-8-5). El significat és sobretot, i des dels docs. arcaics, 'litigi o contesa' especialment en el terreny legal o judicial; però en algun text arcaic (sobretot en la *Cròn.* de Jaume I i en Desclot) es tracta simplement de negociacions o convenis.

Modernament la forma *plét* és més o menys la de totes les formes dialectals, i en català comú *pleit* no és més que un vergonyós i recent castellanisme d'uns pocs; l'arcaic *pleit* es manté en una zona del NO. i extrem Oest (sento, però, *plét* fins a Tor de V. Ferrera, *EntreDL* II, 34), en part del ross. i força estesa pel País Valencià: «embolicar-se en *pléjts*» Llobera de Solsonès (1964); «La Buïga del *pléjt*» entre Estorm i Figols de la Conca (1957). En el domini ross. hi ha formes amb diftong al llarg del límit lingüístic, a les Corberes, Nord del Conflent i Capcir: «Camp del *pléjt*» Talteüll; *Solà del pléjt* Èvol; i a Matamala de Capcir, comentant el nom *Solà et Bac del Pleyt* consignat en el cadastre, m'explicaven que és perquè hi havia hagut un *pléjt*; «va *pléjdžá* i va perdre» Aiguatèbia (1960).

Alguns autors val. prefereixen la forma arcaica (MGadea, *T. del Xè* III, 75); i, tenint en compte el seu gran arrelament en la toponímia, sembla que allà es tracta més de conservació de l'arcaisme català (de fet és *pleyt* la forma dels Furs de València) que no d'influència castellana: *Barranc del pléjt*, Sta. Madalena de Polpís, *Senda del ~* Almassora, *Rincó 'l ~* Montserrat d'A., *Bancal del pléjt* Tollos i Castell de Castells, *El Pléjt* Pinós de Monòver (1961-63).

Els descendents del ll. *PLACĪTUS* són la continuació d'un terme jurídic, comú, amb un caràcter o altre, a totes les llengües romàniques d'Occident. L'origen remot es troba en el verb llatí *PLACĒRE* en el seu sentit primitiu de 'semblar bé, merèixer l'aprovació': *senatui placuit, sic placitum est* 'va semblar bé' (=gr. *ἔδοξε*), i més tard *quod principi placuit* --- (en els teoritadors tardans del dret romà). A França, i a l'Imperi carolingi, el b. ll. *PLACĪTUM*, en forma substantiva, va aconseguir un descabdellament molt gran: com a nom neutre, 'allò que ha aprovat l'autoritat', fou sinònim de 'decret'. D'altra banda en terra estrictament hispànica, partint de *DIES PLACĪTUS* 'data fixada, termini aprovat, determinat', s'arribà al sentit del cast. *plazo* i port. *prazo* 'termini'.

Però això apareix estrany a la llengua catalana que des dels primers segles de la Reconquesta quedà fortament incorporada al món carolingi i a l'esfera jurídica feudal desenrotllada per aquell. En aquest terreny, ens el presenta el baix llatí i el romànic amb accs. com 'pacte, conveni' (que ja hem vist), 'discussió, pa-